

A medencében bosszultuk meg a forradalom eltiprását

2012 december 06. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása
Még nincs értékelve

Mérték

Amikor Budapest utcáin még dübörögtek a tankok, s a szovjet elnyomók elleni egyenl?tlen küzdelem már több ezer áldozatot követelt, addig 15 ezer kilométerrel odébb lényegesen kiegyenlítettebb viszonyok között – hét a hét ellen –, semleges környezetben a magyar válogatott hihetetlen méltósággal legy?rte a szuperhatalomnak számító Szovjetuniót{...}

{...}a Melbourne-ben 1956. december 6-án, 56 évvel ezel?tt rendezett olimpiai vízilabda torna el?dönt?jében.

T?lünk tanultak a szovjetek

A második világháborút nagyobb vérveszteség nélkül úszta meg a magyar póló, ám 1945-t követ?en nemzetközi versenyen csak az 1952-es helsinki olimpián állhatott fel nemzeti csapatunk a dobogó legfels? fokára, megszerezve ezzel a sportág harmadik olimpiai aranyát. Míg Magyarországon már a Horthy-korszakban is nemzeti játéknak számított a vízilabda, addig történetünk másik f?szerepl?je, a Szovjetunió esetében igen fiatalnak számított: Sztálin csak az 1940-es évek második felében ismerte fel, mekkora propagandaérték is rejlik a játékban.

A helsinki gy?z?k

Orosz földön szinte teljesen gyökér nélküli sportnak számított a póló, így a moszkvai vezetés úgy döntött, attól kell tanulni, aki a legjobb és nem utolsó sorban földrajzilag is a legközelebb fekszik: Magyarországtól. A legtöbb magyar bajnoki meccsen az 1940-es évek végét?l mindig lehetett találni egy szovjet úszómestert és egynéhány keleti íródeákot, akik szorgosan rajzoltak és jegyzeteltek.

Miután sikerült összeverbuválni néhány jól úszó és a labdával viszonylag jól bánó orosz fiatalt, rendszerint már a magyar válogatottat rendelték ki Moszkvába. Egy seregnyi jegyzetel? foglalt helyet ilyenkor a moszkvai uszoda lelátóján, s folyamatosan pörgött a film-felvev?gép is. A magyar csapattagok állandó orvosi vizsgálatokon estek át, egészségügyi ellen?rzések és egyéb mérések nehezítették az amúgy sem éppen nyaralásnak beill? moszkvai tartózkodásukat.

Már az els? felkészülési meccsen igen szoros, 8-6-os vereséget szenvedett a szovjet csapat, amely igen ügyes tanítványnak bizonyult. A fels?bb vezetés által hozott döntés értelmében azonban a szovjetek csak akkor indulhattak el az olimpián, ha az egyik felkészülési meccsen megveri a magyarokat. Természetesen a pártérdekeket teljesen magáévá tev? és Gyarmati Dezs? részér?l a félpályánál történ? szabálytalankodásért is négyméterest adó orosz bíró végül gondoskodott arról, hogy a Szovjetunió ott lehessen a finn f?városban rendezett ötkarikás játékokon.

Helsinkiben már feln?tt a mesterhez a tanítvány, s bár 5-3-ra elvertük ?ket, komoly vetélytárs lett a szovjet csapatból. A magyar pártvezetésnél elvi síkon felmerült a kérdés, hogy esetleg átengedjük-e a meccset, azonban a javaslatot elvetették, s végül a hetedik helyen zárt a Szovjetunió a tornán. A következ? négy esztend?ben évente többször is találkozott a két együttes, ám ezek egyike sem végz?dött szovjet gy?zelemmel. Ráadásul az utánpótlás csapatunkat sem tudta megveri a szovjet „A” válogatott, amely ha kellett, egyetemi tornacsapatként indult, csak hogy összeszokjanak a szovjet kerettagok.

Távol Európától

Hatvan évvel az olimpiai eszme újjáéledése után egy távoli földrészre esett a választás, s az ausztráliai Melbourne kapta meg a játékok rendezésének jogát. A déli félteke ellentétes évszakváltásai miatt a nyári olimpiát az ottani nyárra id?zítették, decemberre. A helyszín teljesen szokatlan volt a sportolóknak, mivel Európa határainál általában megállt a korabeli sportélet, kivéve talán a teniszét.

Mivel az akklimatizálódásra még nem volt ismert és bevált ellenszer, a tervek szerint már október 24-én elindult volna az els? repül?gép a kenguruk földjére, azonban a forradalom kitörése mindent kétségessé tett. Az el?zetes egyeztetéseknek megfelel?en október végén a francia TAI repül?társaság szállította volna ki a közel 160 f?s magyar küldöttséget, ám a budapesti helyzet miatt a franciák jelezték, egyetlen gépük sem teszi le a futóm?vét Ferihegyen.

Felszállás a repül?gépre

A helyzet napokig bizonytalan volt, míg végül október 29-én az addig a Normafánál edz? vízipólósok – miután összeszedték a Széna téren még barikádot épít? Gyarmati Dezs?t – elindultak busszal Csehországba, mivel Prágáig már hajlandó volt eljönni a francia légitársaság gépe. A november 4-i indulást követ?en az Athén-Abadám-Karacsi-Bombay-Szingapúr-Darwin-Sydney-Melbourne útvonalon haladva egy héttel (!) kés?bb érkeztek meg két repül?géppel olimpikonjaink Ausztráliába.

A forradalom leverése miatt keserg? magyar pólósok közel három hét után végül november 16-án kezdték meg rendszeres edzéseiket. Hevesi István naplója szerint így nézett ki a napi program: „tréning, mozi, kajálás, alvás”. Az 1956-os melbourne-i olimpiai vízilabda tornán az igen nagy távolság és a politikai bojkottok miatt csupán tíz induló ország képviseltette magát. (a négy évvel azel?ttin 21 válogatott indult.)

Edzés helyett ?gyelgés Melbourne-ben

A Bolvári Antal, Boros Ottó, Gyarmati Dezs?, Hevesi István, Jeney László, Kanizsa Tivadar, Kárpáti György, Markovits Kálmán, Mayer Mihály, Szívós István, Zádor Ervin összeállítású magyar csapat a „B” csoportba került. Az angolok elleni nyitány el?tt érdekes futam zajlott. Szívós Istvánt csak utólag tudták nevezni az olimpiára, 200 méteres mellúszásban (ez volt az egyik üres szám, amelyben nem vett el helyet esélyesnek vélt magyar úszó el?l). Viszont ahhoz, hogy szabályosan játszhasson a pólósok mellett, le kellett úsznia a 200 mellet: Szívós a társak harsány nevetése közepette végül utolsóként ért célba.

Nagy-Britanniát november 29-én 6-1-re, másnap az Egyesült Államok csapatát 6-2-re gy?zte le a magyar válogatott. Ezután jött a hatos dönt?, amely a három csoport els? két helyezettjeib?l állt össze. Fontos megjegyezni, hogy akkoriban még nem volt a mai értelemben vett klasszikus el?dönt?-dönt? párharc, hanem a hat csapat körmérk?zéseket játszott egymással. Pontegyenl?ség esetén pedig gólarányt számoltak és nem gólkülönbséget, tehát a cél az volt, hogy minél kevesebb gólt kellett kapni.

A dönt?kben el?ször, december 3-án az olaszok voltak a soron; a meccs éjfélkor kezd?dött az úszóversenyek elhúzódása miatt, itt 4-0-ra nyertünk. Két nappal kés?bb a németekkel már rendes id?ben játszottunk; ez a meccs szintén 4-0-lal végz?dött. Már csak két ország maradt hátra: Jugoszlávia és a Szovjetunió, a két mindent eldönt? mérk?zés. Bár Jugoszlávia félelmetes ellenfélnek számított, a magyar pólósok mit sem tör?dtek az el?zetes esélylatolgatásokkal, s csak a december 6-i szovjetek elleni találkozóra koncentráltak.

Forradalom a medencében

A magyarok részér?l a szovjet csapatban a grúz származású, mindkét kezével kiválóan löv?, óriás termet? Georgij Msvenieradze kikapcsolása jelentette a legnagyobb gondot. A meccs el?tti éjjelen Markovits Kálmán, a kor egyik legjobb stratégája egy új, a vízilabdában addig soha nem látott ötlettel állt el?: az úgynevezett retesszel. Mai kifejezéssel ezt zónavédekezésnek hívjuk, vagyis a korábbi emberfogásos taktika helyett a futballnál már ismert területvédekezést alkalmazták a medencében. Ez azonban igen veszélyes fegyver volt, ugyanis egyetlen edzésen sem gyakorolták el?tte.

A híradások és visszaemlékezések szerint felfokozott hangulatú mérk?zés zajlott 1956. december 6-án a melbourne-i uszodában. A magyar forradalom véres eltiprása táplálta hangulathoz nem csupán a távoli kontinensre emigrált magyarok, hanem az ausztrálok is nagyban hozzájárultak. Az ötezer szurkoló iszonyatos erej? buzdítása szárnyakat adott a magyar válogatottnak, megbénította a szovjeteket és hatalmába kerítette a svéd játékvezet?t. A melbourne-i uszoda katlanná vált, a tribünön egy gombost?t sem lehetett leejteni.

A díszmagyarba öltözött szurkolók

A Boros-Gyarmati, Mayer-Markovits-Bolvári, Zádor, Kárpáti összeállítás által kivitelezett zónázással már az els? perct?l kezdve nem tudtak mit kezdeni a szovjetek. Az irdatlan káromkodásokkal és kölcsönös vagdalkozásokkal telített meccs els? gólját egy megismételt négyméteresb?l szerezte Gyarmati. Amikor pedig a második magyar gól is bekerült a szovjet kapuba, valósággal felrobbant az uszoda lelátója.

A szovjet játékosok nem értették, mi zajlik körülöttük, csak azt tudták, hogy bevonultak Budapestre a tankok,

amelyeken ugyanaz a négy bet? szerepelt, mint ami a köpenyükre volt hímezve: CCCP. Ez a rettegett mozaikszó t?zbe hozta a magyarokat, támadás támadást követett, s gól után sem volt megállás; a magyar fölényt óriásinak írták le a szaklapok. A kapuban lév? Boros Api pedig szó szerint nevetve védte ki a labdákat, tovább ingerelve az oroszokat.

Valentyin Prokov és az ? könyöke

Az 1955-ös moszkvai tornán befutó, s azóta a feln?tt keret oszlopos tagjának számító Zádor Ervin harmadik gólja után durvábban kezdtek el játszani a szovjetek, az ellenük érzett hatalmas ellenszenv – valahol érthet? módon – feldühítette ?ket. A Bolvári által szerzett negyedik magyar gól (4-0) végképp betette a kaput a még a szovjetek által is alattomosnak leírt Valentyin Prokovnál, akinek szorításából bújt ki a magyar támadó; körülöttük egész meccs alatt forrt a leveg?. Bolvári id?közben helyet cserélt Zádorral, s így került az orosz mellé, aki néhány perccel kés?bb szándékosan szájba akarta könyökölni Zádort, de az utolsó pillanatban kicsit elkapta a fejét, így találta telibe az ütés jobb szemét és környékét.

A sérült Zádor

A játékos szemöldökénél azonnal felszakadt a b?r, s a kiöml? vér pirosra festette az uszoda vizét. A lelátón egy szempillantás alatt lincshangulat kerekedett, többen is a medencébe ugrottak. A bíró érezte, hogy ha még egy picit is látja a közönség az orosz játékosokat, annak nagyon rossz vége lesz; nem merte lefújni a mérk?zést, valaki azonban a zs?riben egy perccel a meccs hivatalos lefújása el?tt végül bemondta: „vége van a meccsnek, a magyarok nyertek.”

Zádori Ervin véres fotója rögtön bejárta a világsajtót, s a magyar forradalom h?sies ellenállásának szimbólumává lett. Másnap este 21.20-kor pedig a magyar válogatott egyik, ha nem a legnagyobb ellenfelét gy?zte le, Jugoszláviát. Magyarország hatalmas fölénnyel nyerte a melbourne-i olimpiai vízilabdát, megmutatva ezzel: teljesen és mindenben sohasem lehet legy?zni.

mult-kor.hu -

Ajánló